

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. II. An Deus diligat se necessariò, non solùm quoad specificationem
sed etiam quoad exercitium?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

à creaturis existentibus, aut futuris. Ad probationem secundæ partis, distinguo Antecedens: quælibet potentia perficitur per extensionem ad objecta particularia; quando in objecto primario non relucet infinita perfectio, concedo: quando relucet, nego: Cum igitur in objecto primario divinæ voluntatis, reluceat summa & infinita perfectio, non potest perfici ex amore creaturarum, & extensione ad objecta materialia & secundaria.

31. Instabis: In objecto specificativo voluntatis creatæ, omnis ratio bonitatis reperitur; ejus enim objectum specificativum est bonum ut sic, quod continet omnem bonitatem creatam & increatam, & tamen hoc non tollit, quin per extensionem ad objecta materialia & secundaria perficiatur: Ergo similiter, etsi in objecto specificante voluntatem divinam, contineatur omnis perfectio, hoc non obstabit, quin ei ex amore creaturarum, aliqua perfectio possit accrescere.

32. Respondeo concedendo Antecedens, & negando Consequentiam, & paritatem. Ratio, discriminis est, quia licet bonum in communi, quod est objectum specificativum voluntatis creatæ, contineat omnem perfectionem suorum particularium objectorum, continet tamen illam solum confuse, & imperfectè, non verò actu, distinctè, & perfectè; & ideo acquirit novam perfectionem ratione sui actus novi, & ex eo quod de novo, expressè, & directè ad particulari objectum terminatur. In divina verò voluntate secus contingit, quia divina bonitas actualissimè & eminentissimè modo continet omnem rationem bonitatis; imò bonitates creatas perfectiori modo continet, quam in ipsis creaturis reperiantur. Unde ex eo quod divina voluntas ad ipsam divinam bonitatem terminetur, habet omnem excogitabilem perfectionem intra lineam voluntatis, & consequenter ex eo quod ad creaturas terminetur, nulla ei accrescit perfectio.

33. Arguitur ultimò contra eandem conclusionem. Creaturæ nõ possunt terminare divinam volitionem: Ergo neque esse ejus objectum materiale terminativum. Consequentia patet, Antecedens probatur. Quod non est bonum, non potest terminare volitionem divinam, sicut quod non est visibile, non potest actum potentie visivæ terminare; & similiter de aliis objectis cujuscumque potentie, vel habitus: Sed creaturæ non sunt bonæ ante volitionem divinam, cum illa sit causa certius bonitatis & perfectionis in rebus, ut supra retulimus ex D. Thoma: Ergo nequeunt illam terminare.

34. Respondeo negando Antecedens, ad cuius probationem, distinguo Majorem. Quod non est bonum in aliquo priori *in quo*, non potest terminare divinam volitionem, concedo. Quod non est bonum, solum pro aliquo priori natura & instantis *à quo*, nego. Similiter distinguo Minorem: creaturæ non sunt bonæ ante divinam volitionem, si *ante* dicat prioritatem instantis *à quo*, concedo: si dicat prioritatem instantis *in quo*, nego.

Explicatur: Sicut si potentia visiva esset efficax ad faciendum suum objectum, etsi pro priori *à quo* non intelligeretur objectum existens ante visionem, quia tamen poneretur in re. in eodem instanti in quo fieret ipsa visio, tanquam terminus ejus, illa tunc esset necitativa intuitiva, quia terminaretur ad rem ut existentem. Ita similiter dicendum est de volitione divina: licet enim illa præ-

A supponatur prioritate *à quo* ad bonitatem creatam quam causat, hoc tamen non impedit quin ad illam possit terminari; quia ad hoc sufficit, quod talis bonitas ponatur, in rebus, pro eodem signo, & instanti *in quo*.

Vel secundò respondeo, quod sicut in intellectu distinguitur dictio & contemplatio: dictio tanquam faciens verbum, contemplatio verò intelligens in verbo dicto objectum. Ita in voluntate divina potest distingui, quod sit productiva bonitatis creatæ, & quod sit volitiva illius; & prima ratio præsupponitur ut faciens objectum, secunda verò ut amans objectum jam factum: quia etsi utraque ad voluntatem pertineat, non tamen eodem modo, sicut de dictione & contemplatione respectu intellectus, communiter docent Philosophi in libris de anima.

ARTICULUS II.

An Deum diligat se necessario, non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium?

SUPpono primò, quod amor alicujus objecti duobus modis potest dici & esse necessarius. Primò quoad specificationem, quando scilicet voluntas est ad illud ita determinata, ut non possit illud odio habere, sed si in illud tendat, debeat in illud ferri per actum prosecutionis seu amoris: qualiter voluntas nostra est determinata ad bonum ut sic, & ad beatitudinem in communi. Alia dicitur necessitas quoad exercitium, quando scilicet voluntas ita est determinata circa aliquod objectum, ut non possit ab illius amore cessare: quo pacto Beati necessitantur in patria, ad Deum semper & continuò diligendum.

Suppono secundò, quod Deus suam bonitatem diligit necessario, saltem quoad specificationem; cum enim in illa nulla ratio mali seu inconvenientis proponi possit ab intellectu divino, si aliquem actum voluntatis eliciat circa illum, debet esse actus amoris & prosecutionis. Solum ergo restat difficultas, utrum etiam eam diligit necessariò quoad exercitium? & an ratio qua D. Thomas utitur hic art. 3. efficaciter id ostendat?

§. I.

Duplici conclusione utraque difficultas resolvitur.

Dico primò, Deum propriam bonitatem diligere necessariò, utraque necessitate: id est, & quoad specificationem, & quoad exercitium.

Probatur conclusio, Primò quia Spiritus Sanctus procedit ex amore divinæ bonitatis: Atqui processio Spiritus Sancti non est contingens, sed omnino necessaria; Ergo & amor divinæ bonitatis.

Secundò, Deus necessariò & essentialiter est beatus: Sed amor bonitatis divinæ ad beatitudinem Dei requiritur: Ergo talis amor est omnino necessarius in Deo.

Tertiò, Omnis perfectio quæ in creaturis reperitur, si imperfectio in suo conceptu essentialiter non dicat, convenit Deo: aliàs summè perfectus essentialiter non esset. Sed amor bonitatis divinæ in creatura intellectuali invenitur, & in suo conceptu formali nõ dicit imperfectioem: Ergo essentialiter convenit Deo, & consequenter non potest

potest non convenire. Ex quo ulterius sequitur, A
illum esse necessarium, nedum quoad specifica-
tionem, sed etiam quoad exercitium. Quo argu-
mento usus est D. Thomas 1. contra Gent. cap.
80. in fine

39 Dices, Si haec ratio valeret, probaret etiam quod
amor creaturarum necessario est in Deo, quia
etiam illis amor reperitur in creatura rationali,
& imperfectionem non dicit; aliis nec liberè pos-
set Deo convenire.

Sed negatur sequela, ad cuius probationem di-
cendum est, quod licet amor creaturarum non di-
cat imperfectionem in absoluta sui convenien-
tia, bene tamen, in sui convenientia necessaria &
essentia: quia maxima imperfectio est, subje-
ctum necessitari ad amorem ab objecto finito &
limitato.

40 Deo secundo, rationem D. Thomae efficaci-
ter ostendere, Deum amare se necessario, non
solum quoad specificationem, sed etiam quoad
exercitium.

Probat conclusio explicando illam ratio-
nem. Si ergo habet S. Do. Cor hic art. 3. *Voluntas
divina necessariam habitudinem habet ad bonitatem
suam, quae est proprium eius obiectum: unde bonita-
tem suam Deus ex necessitate vult, sicut & voluntas
nostra vult beatitudinem, & qualibet alia potentia
habet necessariam habitudinem ad proprium & princi-
pale obiectum, sicut visus ad colorem, quia de sui ra-
tione est ut in illud tendat.* Ex quibus verbis sic po-
test formari ratio. Quaelibet potentia ad suum
objectum primarium debite applicatum, omni-
que impedimento secluso, fertur necessario, non
solum quoad specificationem, sed etiam quoad
exercitium; ut constat in potentia visiva, respec-
tu coloris lucidi, & in nostra voluntate, respec-
tu beatorum animis: Sed obiectum formale prima-
rium voluntatis divinae, est divina bonitas, ei
cognitione clara intuitiva, & comprehensiva ap-
plicata, ipsique identificata, nec potest impedi-
mentum adesse: Ergo suam bonitatem Deus dili-
git necessario utraque necessitate.

41 Alter proponi potest ratio D. Thomae, & sic
formari. Quaelibet potentia habet necessariam
habitudinem ad suum obiectum, juxta suam natu-
ram: Ergo & divina voluntas secundum suam
naturam debet dicere necessariam habitudinem
ad proprium obiectum: Sed natura voluntatis
divinae est ferri ad obiectum in actu secundo,
cum sit actus purus: omnique potentialitatis ex-
pers: Ergo de ratione illius est attingere obje-
ctum necessario, non solum quoad specificatio-
nem, sed etiam quoad exercitium.

§. II.

Solvantur objectiones.

42 Obijcies primo contra primam conclusio-
nem, D. Thomae de potentia q. 10. art. 2.
ad 5. docet Spiritum Sanctum liberè procedere:
Sed Spiritus Sanctus procedit ex amore divinae
bonitatis: Ergo talis amor est liber, non verò ne-
cessarius.

Respondeo D. Thomam debere intelligi de li-
berate, ut opponitur coactioni, non verò ut op-
ponitur necessitati; quia voluntas, ut dicitur 1. 2.
q. 6. art. 4. in nullo actu potest cogi, licet in ali-
quibus ne cessitari possit.

43 Obijcies secundo: Modus operandi perfectior
est Deo attribuendus: Sed perfectior modus ope-
randi est operari liberè, & cum dominio sui actus,

Tom. 1.

quàm necessario, & sine tali dominio. Ergo Deus
non necessario, sed liberè seipsum diligit.

Respondeo concessa Majori, distinguendo
Minorem. Perfectior modus operandi est opera-
ri liberè, respectu objecti limitati, & in quo non
relocet omnis ratio boni, concedo Minorem.
Respectu objecti infiniti, in quo relocet ratio
summi boni, adaequantis totam capacitatem vo-
luntatis, nego Minorem. Vel etiam dici potest,
quod modus operandi liberè est perfectior modo
operandi necessario, quando talis necessitas ori-
tur ex imperfecta cognitione objecti, ut contin-
git in brutis; secus verò quando procedit ex per-
fectissima cognitione objecti in quo apparet ratio
summi boni, ut contingit in amore Dei & Bea-
torum.

44 Obijcies tertio contra secundam conclusionem.
Obiectura ut obiectum, solum habet specificare
potentiam, ac proinde illam solum determinare,
& necessitare quoad specificationem, non verò
quoad exercitium: Ergo ex eo quod voluntas di-
vina necessariam habet habitudinem ad bonita-
tem suam, quae est proprium ejus obiectum,
non rectè inferitur, Deum se amare necessario,
tam quoad specificationem, quàm quoad exer-
citurium.

45 Respondeo primo: Quod licet obiectum secun-
dum se absolute consideratum, habeat solum spe-
cificare potentiam, & eam determinare ac neces-
sitare quoad specificationem; si tamen illud sit
debite applicatum, & omni impedimento careat,
ut contingit in proposito, illam determinat ac neces-
sitat, non solum quoad specificationem, sed
etiam quoad exercitium. Ut constat in exemplo
coloris debite applicati potentiae visivae, quo uti-
tur D. Thomas, & in essentia divina clare visa,
quae quia est obiectum debite applicatum volun-
tati Beatorum, illam determinat, & necessitat ad
amorem beatificum, qui necessarius est non solum
quoad specificationem, sed etiam quoad
exercitium.

46 Respondeo secundo, dato Antecedente, ne-
gando Consequentiam, quia, ut supra diceba-
mus, quaelibet potentia habet necessariam habi-
tudinem ad suum obiectum, juxta suam naturam
& conditionem: unde si illa sit actus purus, &
semper debeat ferri in actu secundo ad suum ob-
jectum, necessitatur & determinatur ad illud, non
solum quoad specificationem, sed etiam quoad
exercitium; & ideo cum divina voluntas sit actus
purus, & omnis potentialitatis expers, ex eo
quod illa necessariam habeat habitudinem ad
suum obiectum, rectè inferitur Deum suam boni-
tatem amare necessario, tam quoad specificatio-
nem, quàm quoad exercitium.

ARTICULUS III.

*An Deus diligat necessario creaturas ex-
istentes & futuras?*

§. I.

Quibusdam praemisibus difficultas resolvitur.

47 Circa hanc difficultatem multiplex versatur
sententia. Prima est aliquorum quos suppresso
nomine refert D. Thomas 2. contra Gentes cap.
23. asserentium Deum necessario quoad specifica-
tionem, & quoad exercitium diligere creaturas
existentes. Quam sententiam dicit Ferrariensis te-
nuisse Aristotelem, Avicennam, & Commentatorem,
CCc ij alle-